

Semezdin Mehmedinović

IZDAVAČ**buybook**

Radićeva 4, Sarajevo

Tel: + 387 33 550-495

Fax: + 387 33 550-496

redakcija@buybook.ba

www.buybook.ba

ZA IZDAVAČA

Damir Uzunović

Goran Samardžić

Ovo vrijeme sada, drugo dopunjeno izdanje: Semezdin Mehmedinović

Text copyright © Semezdin Mehmedinović and Fraktura, 2020.

Illustrations copyright © Semezdin Mehmedinović, 2020.

All rights are represented by Fraktura, Croatia.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku bez prethodnog dopuštenja izdavača.

UREDNIKA

Kristina Ljevak

LEKTURA I KOREKTURA

Buybook

LAYOUT

Boriša Gavrilović

DIZAJN NASLOVNICE

Aleksandra Nina Knežević

ŠTAMPA

Dobra knjiga, Sarajevo

Semezdin Mehmedinović

OVO VRIJEME SADA

Drugo, dopunjeno izdanje

Sarajevo, 2020.

“Your identity is your prison.”

Etel Adnan, *Surge*

l.

Titov prsten

Moja komplikovana veza s ovim gradom počela je tačno prije četrdeset godina. U jedno sunčano ljetnje jutro 1979. godine stigao sam autobusom u Sarajevo. I odmah da kažem, bio je to najduži dan u mome životu. Na stanici me je dočekaao Grof. Slikar. Stajao je ispred mene u bijeloj košulji kratkih rukava, a kroz džep na prsima se nazirala bijela kutija Drine bez filtera. Pitao je:

“Šta imaš u torbi?”

I kao da sam se sreo s carinikom na granici, poslušno sam priznao:

“Knjige!”

Tog ljeta sam upisao književnost na Filozofskom fakultetu, škola je počinjala u prvoj sedmici septembra. Grof je bio nekoliko godina stariji od mene, pomalo opsjednut Warholom, slikao je na majicama, jastucima, na svim oblicima platna osim, valjda, onog slikarskog koje se zateže na blind-okviru (“na *tradicionalni* način slikam samo po narudžbi, i kad moram”). Na putu do kuće govorio mi je o tome što upravo radi i onda povjerljivo, spuštenu glasa,

rekao je da u toku dana mora poslati svoju sliku u Zagreb, na neku skupnu izložbu. Bio je ošišan na kratko kao da je kažnjenik, imao je vertikalni ožiljak koji se penjao uz njegov nos do polovine čela, pa je i sve ono što je govorio djelovalo ozbiljno i uvjerljivo.

Meni je trebao stan. Plan je bio da boravim nekoliko dana kod Grofa, a za to vrijeme on će mi pomoći da nađem stabilan smještaj. Njegova porodična kuća bila je na Alifakovcu, na samom rubu ambisa. S balkona se vidio krajčak starog bijelog groblja, kamena tvrđava na suprotnoj, vratničkoj strani, a između se prostirala duboka i prostrana kotlina. Bio je to pogled koji istiskuje zrak iz srca. Treba ovdje da kažem kako je jedna od knjiga u mojoj plavoj, platnenoj torbi bila *Kost i meso* Abdulaha Sidrana. Panorama Sarajeva koju sam ugledao s balkona Grofove kuće, kao da se ukazala iz Sidranovih stihova. Imao sam utisak da to što gledam potvrđuje istinitost njegove poezije.

Sjedili smo na balkonu koji je lebdio nad ambisom i s velikim zanimanjem sam gledao gradnju vijadukta u kotlini. S tolike udaljenosti građevina je izgledala kao igračka, sitne ljudske figure na skelama, kamioni zaustavljeni uz stope mosta ispod kojeg nije bilo vode, sve to je u svojoj umanjenosti budilo u meni neku potisnutu želju za dječjom igrom. Na stolu ispred nas, na žutoj mušemi sušili su se orasi, napukla zelena kora ispuštala je gorčast herbalni miris. Bili smo u društvu Grofovog oca, posvećenoga golubara, koji nije obraćao pažnju na nas, zagledan u svoje bijele ptice koje su se premetale u zraku i lomile krila u plavom nebu iznad naših glava; dozivao ih je, zviždao i divio se njihovim letačkim vještinama.

Ali onda se dogodilo nešto neočekivano. Vijadukt se pred našim očima počeo rušiti. Vidio sam građevinare pod minijaturnim bijelim šljemovima kako skupa s vijaduktom padaju, vidio sam kako se beton lomi, i nakon što je cijela konstrukcija pala, s tla se podigao veliki sivi oblak. Malo je vjerovatno da je iko od nesretnih zidara vijadukta preživio. Pred našim očima se upravo dogodila smrt, a ipak je sve to, valjda zbog umanjenosti objekata, bezimenosti ljudi i odsustva zvuka, bilo predaleko i kao da nas se nije ticalo. Golubar je kratko gledao u ruševinu, brzo se pribrao i pogled opet usmjerio u nebo; baš kao da se ništa nije dogodilo, vratio se svojim pticama, ali ih više nije zviždukom dozivao.

Tako je otpočeo moj prvi dan u Sarajevu.

Ali se nije tu završio, jer Grof je bio magnet za događaje. U ranu večer pojavio se njegov brat, taksist, bio je umoran (“vozio sam preko dvadeset sati u komadu, do Trsta i nazad”), pa se samo u žurbi pozdravio s nama i otišao spavati. Grof je potom rekao da mora poslati svoju sliku u Zagreb i pitao me mogu li mu pomoći. Pristao sam, jer nisam imao izbora.

On je iz svoje sobe donio torbu i dvije kantice s bojom, pa smo izašli iz kuće. Torbu i boje odložio je u prtljažnik svjetloplavog Fiata 1300, bio je to taksist njegovog brata, a onda smo pažljivo, da umornog vozača ne probudimo iz prvog sna, tiho zatvarali vrata auta za sobom; Grof je vozio, i polako smo se spustili u grad. Nisam znao kamo mi to idemo. Već se sasvim smračilo. Kad smo već bili na Marijin Dvoru, skrenuli smo prema željezničkoj stanici. Prošli smo trg ispred stanice i u jednoj od onih pokrajnjih ulica se

parkirali, izišli, Grof me zamolio da ponesem boje, on je nosio torbu, prošli smo kroz razderanu žičanu ogradu, i tako zakoračili na pragove pruge iza stanice.

Na staničnim kolosijecima su bile zaustavljene dvije kompozicije teretnih vozova i kad smo već bili tamo, Grof je pažljivo zagledao vagone, sve dok nije pronašao "svoj" voz. Nakon toga tražio je od mene da se popnem između dva vagona, da budno gledam na drugu stranu, da stražarim, i da ga upozorim ako se prema nama zaputi neki željezničar. On je već počeo da slika na zidu jednog vagona. Prvo je crtao kredom, a onda je otvorio kante s bojom, iz torbe je također izvadio kistove različitih veličina. Mene je, razumije se, jako zanimalo to što on radi, ali sam stražario, gledao sam u smjeru stanice. Na platformi je bilo putnika, bilo je i službenika u željezničkim uniformama, ali niko nije stizao u našem smjeru.

Ne znam koliko vremena je prošlo, dan je predugo već trajao, bio sam umoran i spavalo mi se. Želio sam samo da sve prođe. Iznenadilo me je kad se voz pomjerio, čulo se metalno sudaranje vagona, panično sam skočio na šljunak i trčao nazad prema Grofu, a on je još uvijek, u žurbi, slikao. Onda smo čuli glasove ljudi koji nam se približavaju, na brzinu smo skupili kistove, kantice s bojom i krenuli nazad. Ali kad smo stigli do ograde, tu smo se zaustavili i iz sjene gledali u voz koji se sporo pokrenuo. Tek tada sam obratio pažnju na njegov rad. Na zidu vagona je bio naslikan rub prozora Plavoga voza, vidjela se lijeva ruka putnika s kubanskom cigarom između prstiju, i skupim prstenom na domalom prstu, a desna njegova ruka je bila ispružena dole, prema grozdu zgrčenih dlanova nekih

nevidljivih ljudi što bi da se rukuju s Maršalom, kojeg sam istog trenutka prepoznao, bez obzira na to što se na slici vide samo njegove ruke. I lijepo sam osjetio kako se moje tijelo, odozdo, od stopala puni strahom.

Grof je rekao:

“Ode moja slika u Zagreb.”

Voz se polako ubrzavao. Ja sam šutio, a on je, pomalo razočaran, na kraju još rekao:

“Nisam stigao završiti prsten.”

I onda smo otišli.

Warhol

Bilo je to važno prvo iskustvo. Dogodilo se prije više od četrdeset godina.

Ona je imala savršeni glatki trbuh, dvije male šiljaste sise i duge noge preplanule tog ljeta na Mljetu, odakle se vratila dan ranije. U sobi, uz madrac na golom parketu bila je knjiga *Divlja misao* (autor Claude Lévi-Strauss) i na njoj jedna neprirodno velika kutija šibice. Nikada ranije nisam vidio tako velike šibice. A na zidu je bila fotografija nekog sijedog čovjeka.

Pitao sam: “Ko ti je ovo?”

A ona je rekla: “To je Warhol!”

Po tome kako je izgovorila njegovo ime, znao sam da joj je on bitniji od mene.

Bio sam dječak. Bila je starija, imala je neka važna znanja o ljubavi. Drhtao sam dok me je otkopčavala i šaptala kao da umiruje uplašenu životinju. Kad je sve prošlo, smijala se i kažiprstom je pokazala na veliki magnetofon na podu:

“Sve sam snimila”, rekla je. “Hoćeš da čuješ?”

“Hoću.”

Premotala je kratko traku unazad, i ja sam čuo svoj nervozni glas, bio sam brbljiv na snimku i govorio gluposti. Ali kad smo preslušali sve, pitao sam: “Mogu li čuti još jednom?” Ona je vratila snimak unazad, više nego što je trebalo, jer kad se traka opet zavrtjela unaprijed, čuo se nepoznati muški bariton koji govori grdne prostakluge. U žurbi je isključila magnetofon, potom je nastupila tišina i jedno drugome nismo gledali u oči.

Bilo je to važno prvo iskustvo. Zauvijek ću upamtiti luk njenog golog tijela koje se izvilo preko mene da vrhom kažiprsta pritisne dugme “stop” na magnetofonu. A taj bariton s trake, koji je svojom odraslošću ispunio sobu, povezao sam s mladim sijedom čovjekom s fotografije na zidu. Nakon što mi je ona pomogla da velikom šibicom zapalim cigaretu, gledao sam u njegovo blijedo lice na slici, i onda ojađen pitao:

“Šta si našla u njemu?”